

Celebració de l'Any Miquel Martí i Pol (1999). —El dia de Sant Josep de 1999, Miquel Martí i Pol va repicar setanta anys i la societat catalana ho va repuntar amb tocs de festa major, una celebració fins i tot insòlita si es té en compte que no som una cultura pròdiga en l'afalac als vius i, en tot cas, més aviat acostumada a lamentar-se en les absoltes pels morts. La raó d'aquesta celebració excepcional s'ha de rastrejar en direccions alternatives: d'una banda, en la barreja de «pietas», admiració, simpatia i solidaritat que desperta la condició d'home malalt de Miquel Martí i Pol, i el braó amb que ha encarat els danys i limitacions de la malaltia; en segon lloc, la popularitat de la seva poesia. L'escriptor de Roda de Ter ha estat capaç de construir una poesia de pluja de tardor que ha calat fins al moll de l'os dels lectors. A banda dels setanta anys d'una vida de poeta, n'ha passat cinquanta d'ençà de la publicació dels primers versos i a poc a poc la seva obra ens ha anat xopant els voravius de l'ànima, se'ns ha fet familiar i amiga, s'ha instal·lat al menjador de casa i sovint la retrobem il·luminant targetes i recordatoris diversos: quan toca dir l'adéu definitiu a algú que ens ha estat proper, quan es festeja la joia plena de l'amor o quan es viu la bondat de moments que paguen la pena de ser recordats. Una poesia, doncs, que s'ha fet profundament popular i serveix de falca i suport per a la quotidianitat i la vida.

Dins de l'atrotinada cultura literària catalana, un tipus com Miquel Martí i Pol és un luxe que cal amanyagar amb tendresa encara que només sigui perquè el seu nom arrodoneix un tercet màgic de la poesia catalana d'ençà de les trobes d'Aribau —de l'oda *La pàtria*, de 1833: el regal de tenir tres poetes com Verdaguer, Sagarra i el mateix Martí i Pol. Tres personalitats diferents i complementàries, cadascuna a l'escaire del seu temps, però amb l'encert d'haver trobat el to i la paraula justos per conjugar el fet d'esdevenir populars i tenir, al mateix temps, el temps d'escriptors de pit i volada. La seva grandesa consisteix, ni més ni menys, a haver aconseguit que successives generacions de catalans hagin retrobat la dignitat de la llengua en la seva obra: primer en el verb enèrgic i definitiu de Verdaguer, més tard en la música de llums i colors de Josep M. de Sagarra, i ara en els versos de Miquel Martí i Pol.

El cartell de la festa. - La coincidència dels setanta anys biogràfics amb els cinquanta de les primeres publicacions va esperar la Univ. de Vic a convocar un col·loqui d'anàlisi i estudi de la seva obra —Col·loqui Miquel Martí i Pol. Cinquanta anys de poesia 1948-1998— emmarcant-la en el doble context de la poesia catalana i europea. La trobada es va celebrar a Vic els dies 17 i 18 de març, i hi participaren, entre altres, Ricard Torrents, Joaquim Molas, Pere Farrès, Llorenç Soldevila, Àlex Broch, Basilio Losada i Josep Murgades. La cloenda va enllaçar, a Vic mateix, amb l'homenatge al poeta del conjunt de les universitats catalanes aplegades sota l'Institut Joan Lluís Vives.

Just el dia del setantè aniversari s'inaugurà l'exposició *Miquel Martí i Pol, 70 anys* a La Fontana d'Or, seu de Centre Cultural de la Fundació Caixa de Girona que l'havia promoguda i que restà oberta fins al 30 d'abril per a itinerar, tot seguit, a Vic, Andorra i Barcelona. Estructurada en quatre àmbits, l'exposició recollia centenars de fotografies, una mostra exhaustiva de la seva producció bibliogràfica, manuscrits, cartes, traduccions, edicions de bibliòfil i una cinquantena de discos basats en els seus poemes. Per coordinar les dues peces mestres de l'Any Miquel Martí i Pol (el col·loqui a la Univ. de Vic i l'exposició a la Fundació Caixa de

Girona), es va crear una comissió de treball en la qual participaren Arcadi Calzada, Ricard Torrents, Ramon Basora, Ramon Pinyol, Àlex Broch i Isidor Cònsul. Aquesta mateixa comissió va tenir cura d'organitzar un sopar sorpresa que, amb la participació d'un centenar llarg d'amics, es va oferir a Miquel Martí i Pol el 19 de març, un cop acabada la cerimònia inaugural de l'exposició. Fou un sopar dins del marc majestuós de l'església de la Mercè, a Girona, conduït amb *tempo* dramàtic sota la direcció de Lluís Pasqual i lectures de Rosa M. Cerdà.

Des d'una perspectiva bibliogràfica, l'*Any Miquel Martí i Pol* ha tingut el guany de diferents llibres nous: el catàleg de l'exposició *Miquel Martí i Pol, 70 anys*, coordinat per Xevi Planas i amb textos d'Arcadi Calzada, Pere Farrés i Àlex Broch; el primer volum de la biografia del poeta, *L'arrel i l'escorça*, d'Ignasi Pujades (Edicions Proa); el volum de criteri didàctic fet per Ramon Besora, *Poesia i escola* (Barcanova), i dues antologies renovades de la seva poesia: *Antologia poètica*, tria i pròleg d'Àlex Broch (Barcanova) i *Amb els ulls oberts*, tria i pròleg de Ricard Torrents (Edicions Proa). Iniciatives bibliogràfiques a les quals caldria sumar els suplementes que la premsa ha dedicat a la seva personalitat literària amb motiu dels setanta anys.

Ramon Besora, un dels eixos que ha posat en moviment la maquinària dels homenatges, ha promogut la creació de l'Associació d'Amics de Miquel Martí i Pol i la gresca de conjunt acabà animant-se amb altres detalls d'èmfasi com el cartell d'Antoni Tàpies per als actes de commemoració d'aquest setantè aniversari, els espectacles i muntatges teatrals que han dut el verb del poeta per diferents indrets de Catalunya (Rosa Cadafalch, Oriol Brogi, Cinta Massip i Toti Soler, entre altres); l'acte institucional que era pertinent al Palau de la Generalitat i el seu investiment com a Doctor Honoris Causa per la Univ. Autònoma de Barcelona.

Cloenda. - La llengua d'un país i la literatura que genera són els trets de més solidesa i fonament en qualsevol cultura. I perquè ho tenim prou arrelat en el dedins de la consciència, els catalans hem convertit el dia de Sant Jordi en una festa sense parió arreu del món. En els primers mesos de 1999, l'allau d'homenatges que va ploure sobre Miquel Martí i Pol potser no vol dir res més que allò que ja sabem: que la societat catalana té la consciència molt sensible i esmolada en els afers de la llengua i veu, en la fràgil figura de Miquel Martí i Pol, el poder de present i de futur que pot tenir la paraula quan es converteix en poesia. [I. C.]